

Coördinatiecentrum praktijkgericht onderzoek en voorlichting Biologische Teelt vzw

Eindrapport Project 2011

Bemesting biologisch grasland in perspectief van regionaal gemengd bedrijf

Aanvrager: Inagro vzw

Annelies Beekman, Lieven Delanote

2. INHOUD VAN HET EINDRAPPORT

INLEIDING: SITUERING EN DOELSTELLING VAN HET PROJECT

Biologische landbouw is de voorbije decennia in Vlaanderen ontwikkeld naar sectorgerichte en gespecialiseerde bedrijven waarbij de verbinding tussen de verschillende sectoren op de achtergrond is geraakt. Hierdoor raakt ook de nutriëntenkringloop ten dele ontwricht. Een aantal problemen steken hier de kop op.

Biologische kippenbedrijven hebben nood aan afzet voor hun biologische mest. Omwille van de ongunstige N/P-verhouding is deze mest echter niet geliefd bij biologische akkerbouwers en groentetelers.

Anderzijds is er in de biologische akkerbouw en groenteteelt nood aan stalmest voor een evenwichtige bemesting van de teelten en de organische stof-voorziening voor de bodem. In een aantal gevallen is drijfmest gewenst om een teelt op te starten in het voorjaar. Vandaag wordt hiertoe nog in belangrijke mate gangbare mest gebruikt.

Tot slot wordt in de biologische veehouderij in veel gevallen nog gangbare biggen- en zeugendrijfmest ingezet voor voorjaarsbemesting van grasland. Binnen de EU wordt het gebruik van gangbare varkensdrijfmest in biologische landbouw reeds verboden gezien deze niet afkomstig is van grondgebonden landbouw. Ook binnen Vlaanderen zal deze maatregel binnenkort van kracht gaan waardoor nieuwe alternatieven dienen gevonden te worden. Gebruik van (gangbare) runderdrijfmest is een mogelijk alternatief maar geeft binnen de geitenhouderij een verhoogd risico op paraTBC. Bij inzetten van eigen stalmest wordt dan weer een te trage werking van de mest gevreesd wat een negatieve impact kan hebben op de samenstelling van de eerste snedes. De impact op de energiesamenstelling is vaak van die aard dat de vrees voor gezondheidsrisico's (*Clostridium*) de kop op steekt. Bovendien kunnen mestresten in de kuil een potentiële impact hebben op vlak van gezondheid, zijnde listeria die zowel op vlak van hersenaantasting als abortus een rol kan spelen. Hier werd reeds in een voorgaand CCBT-project op ingegaan en wil dit project een vervolg op bieden.

In dit project worden verschillende soorten bemesting die kunnen toegediend worden in het voorjaar op grasland onderzocht. Gelijklopend met dit project worden, binnen het ADLO-project 'Optimale aanwending van biologische mest van kippen en herkauwers voor een gezond biologisch gewas', dezelfde soorten bemesting toegediend in de groenteteelt (meer bepaald prei). Tevens werd binnen de algemene proefveldwerking van inagro de verschillende mestsoorten uitgetest in voorjaarsbemesting in graan.

Bedoeling van dit project is een meer gesloten nutriëntenkringloop te bewerkstelligen binnen de biologische landbouw door de mogelijkheden van verschillende mestsoorten in voorjaarsbemesting op grasland na te gaan. Hiertoe worden zowel kippenmest, kippenmestcompost, runderdrijfmest, varkensdrijfmest en stalmest vergeleken. Hierbij wordt over de grenzen van een gespecialiseerd biologisch rundveebedrijf gewerkt op schaal van een regionaal biologisch bedrijf.

OVERZICHT VAN DE PROJECTREALISATIES

- Literatuurstudie

Er werd een literatuurstudie uitgevoerd om de risico's in verband met gebruik van kippenmest op herkauwerbedrijven als voorjaarsbemesting op grasland in kaart te brengen. (zie Bijlage 1)

- Aanleg bemestingsproef

Omwille van praktijkrelevantie werden op twee praktijkbedrijven (een biologisch melkveebedrijf en een biologisch melkgeitenbedrijf) een proef aangelegd. Op het biologisch melkgeitenbedrijf werd geopteerd zeugendrijfmest (de standaard bedrijfspraktijk) te vergelijken met bedrijfseigen stalmest en gecomposteerde bedrijfseigen stalmest. Op het biologisch melkveebedrijf werd kippenmest, kippenmestcompost, bedrijfseigen runderdrijfmest en de gescheiden fracties (dunne en dikke fractie) van bedrijfseigen mest vergeleken. Dit betekent dat er in totaal acht soorten bemesting verdeeld over 2 proeflocaties werden vergeleken. Op het geitenbedrijf werden 5 snedes geoogst en beoordeeld. Op het melkveebedrijf werden 3 snedes geoogst en beoordeeld. (zie Bijlage 2)

- Interactie met de sector

- Teleconferentie met de biologische geitenhouders op 21 oktober 2010 (zie bijlage 3)

Tijdens de teleconferentie met biologische geitenhouders werd lopend onderzoek besproken en werden actuele problemen en kennisvragen bij de telers besproken. Hieruit bleek duidelijke interesse voor aanpak van de huidige bemestingsstrategie.

- Biobedrijfsnetwerk melkveehouders, 23/12/2010 te Geel (zie bijlage 4)

Tijdens het bedrijfsnetwerk werd lopend onderzoek voorgesteld. Hierbij werd dieper ingegaan op de bemestingsproef in grasland.

- Terugkoppeling van de finale resultaten op Biobedrijfsnetwerk geiten en herkauwers.

Voorstelling van de finale resultaten van de proef zullen worden voorgesteld op het biobedrijfsnetwerk geiten dat gepland is op 29 november 2011 en het biobedrijfsnetwerk herkauwers dat gepland is eind november – begin december.

TECHNISCH VERSLAG VAN HET PROJECT

Het technisch verslag omvat een literatuurstudie omtrent aandachtspunten voor het gebruik van kippenmest op herkauwerbedrijven (zie Bijlage 1) en een technisch verslag van de bemestingsproef die werd aangelegd (zie Bijlage 2).

Wat betreft risico's in verband met overdracht van dierziekten algemeen en meer specifiek bij gebruik van stalmest wordt verwezen naar het eindrapport van het CCBT-project 2010 'Gebruik van (biologische) stalmest op grasland'.

CONCLUSIES/APPRECIATIE

Zijn de doelstellingen van het project gehaald? Wordt het project onder een of andere vorm verdergezet? Hoe verliep de samenwerking tussen de partners en in de projectgroep? Evalueer de wijze waarop de sturing en opvolging van het project gebeurde. Zijn de indicatoren opgenomen in het projectvoorstel gerealiseerd? Welke factoren hebben ertoe geleid dat het project geslaagd is of niet geslaagd is?

De korte termijn doelstellingen zijn grotendeels behaald. Het risico in verband met gebruik van kippenmest op herkauwersbedrijven werd in kaart gebracht aan de hand van een literatuurstudie. In de proef die werd uitgevoerd werden verschillende mestsoorten zoals kippenmest, kippenmestcompost, geitenstalmest en gecomposteerde geitenstalmest vergeleken met runder- en varkensdrijfmest. Gezien het proefverloop (oogst van de laatste snede in de tweede helft van oktober) waren de cijfers met betrekking tot de laatste snede nog niet beschikbaar voor het eindverslag. Deze resultaten zullen later toegevoegd worden en verwerkt worden in de vulgariserende publicatie. Deproefresultaten dienen bevestigd te worden in vervolgonderzoek. De volledige resultaten zullen naar de landbouwers gecommuniceerd worden tijdens de bijeenkomsten van de Biobedrijfsnetwerken.

De resultaten van dit project zullen tevens in verband gebracht worden met resultaten van ander lopend onderzoek, met name met de resultaten van het ADLO-project 'Optimale aanwending van biologische mest van kippen en herkauwers voor een gezond biologisch gewas' waarbij enerzijds verschillende composteringstechnieken met kippenmest en anderzijds een gelijkaardige bemestingsproef in groenteteelt werd uitgevoerd. Daarnaast werd een gelijkaardige bemestingsproef in graan aangelegd. De resultaten van deze verschillende proeven samen met de resultaten van dit project zullen het mogelijk maken mogelijke bemestingsstrategieën binnen het perspectief van een regionaal gemengd bedrijf in kaart te brengen. De resultaten van deze andere proeven worden verwacht komend voorjaar. De resultaten bekomen binnen dit project zullen bijgevolg later ruimer gekaderd worden.

De proef werd aangelegd en uitgevoerd in goede samenwerking tussen inagro afdeling biologische productie en Wim Govaerts en Co. Deze samenwerking verliep zeer vlot en beide partners vulden elkaar aan wat betreft kennis en ervaring zowel inhoudelijk als bij de praktische uitvoering van de proef. Deze samenwerking vormt dan ook een belangrijke meerwaarde bij het zoeken naar haalbare oplossingen voor het gestelde probleem.